כמים חיים

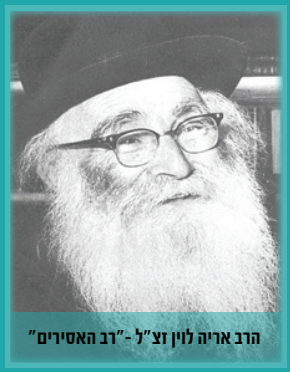
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

פרשת אמור

ו' אייר תשע"ט

גליון מספר 121

דרך חיים

לאחר שבפרשת צו הוזכר קרבן תודה, שבה התורה ומזכירה אותו בפרשתנו, לכאורה שלא לצורך. מדקדק האבן עזרא בקיצור פירושו שנוספה בפרשתנו מילה אחת שמחדשת את עניין הקרבן: "לרצונכם". מה מיוחד בדקדוק עניין זה?

כשאברהם אבינו פונה אל בני חת בבקשה לקבור את שרה הוא אומר להם "אם יש את נפשכם", מפרש רש"י: "נפשכם- רצונכם". הרצון הוא גילוי הנפש, וזוהי הדגשת התורה על קרבן התודה שיש להקריבו לרצוננו, כלומר עם כל נפשנו. מה הכוונה המיוחדת של הקרבת הקרבן עם נפשנו?

הגמרא במסכת סנהדרין (דף מג עמוד ב) מזכירה את ענין התודה והקרבן בדרך אחרת: אמר רבי יהושע בן לוי: כל הזובח את יצרו ומתודה עליו, מעלה עליו הכתוב כאילו כיבדו להקדוש ברוך הוא בשני עולמים, העולם הזה והעולם הבא, דכתיב "זבח תודה יכבדנני".

התודה הנאמרת בגמרא זו אינה ההודיה לה' כי אם הוידוי שאדם אומר בשעה שזובח את יצרו, והקרבן כאן אינו קרבן התודה המורגל כי אם הקרבת היצר. זהו סוג אחר של קרבן תודה, לא הקרבן אותו מקריבים לקדוש ברוך הוא על נס שנעשה לאדם, אלא הקרבת היצר לעשות רצון ה'. קרבן זה אינו קרבן חד-פעמי שבא בשל אירוע מיוחד כזה או אחר אלא קרבן יום יומי של מסירת כוחות החיים לשמיים.

בדרך זו נוכל להבין את תוספת התורה בפרשתנו: "לרצונכם". קרבן התודה בא להעיר באדם הכרת תודה כלפי שמיא, להבין שכל כוחותיו באותו מאת ה' ועליו להשיבם ולהשתמש בהם בדרך הנכונה. מתוך הקרבת הקרבן האדם מתעורר ל"לרצונכם זבחוהו"- לזבוח ולמסור את כל כוחות נפשו ורצונו לבורא יתברך.

אדם אשר מעמיד לנגד עיניו כל העת את הטובות שהבורא פועל עימו מסוגל לעמוד מול בוראו בכל עת ורגע ולזכות למדרגת "שויתי ה' לנגדי תמיד". במובן זה קרבן התודה הוא שער לכל עבודת האלקים וקידוש האדם את כל כוחותיו.

שבת שלום ומבורך!

טלפון: 1700-700-999 | דוא"ל: ish.tsadik@gmail.com | אתר: www.ish-tsadik.org.il

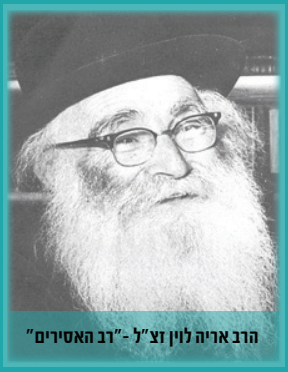
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

בדרכו של ר' אריה

מספר ר' שמחה רז:

פעם סיפר ר' אריה כי כאשר היה מבקר את הנידונים למוות היה נוהג להיפרד מהם באמירה "ישועת ה' כהרף עין". שאלוהו: "היכן כתוב דבר זה?", והשיבם: "איני יודע, אך ודאי הוא מובא בכתובים", והוסיף: "שבתי לביתי חיפשתי אחר מקורה של אמרה זו ולא מצאתיה".

לאחר שנים אחדות נזדמן לידי הספר 'מכלול המאמרים והפתגמים', עלעלתי בספר ומצאתי כי מקורה של האמרה באחד הפזמונים לימים נוראים. מיד הרצתי גלויה לרבנו והודעתיו מקורה. מה הופתעתי כאשר קיבלתי אגרת מהרב ובה הוא כותב לי כי לפנות בוקר חלם שהנה הוא נפרד ממני ואומר לי: "שמחה, ישועת ה' כהרף עין". מספר שעות לאחר מכן הביא לו הדוור את מכתבי ובו כתוב מקורה של אמרה זו...

(איש צדיק היה עמודים 223-224)

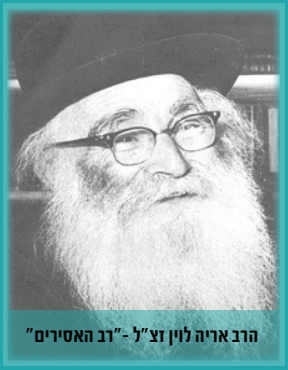

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

הברכות האמצעיות שהן ברכות הבקשה הן מיוחדות גם לבקשות פרטיות. אדם יכול לבקש ברכה פרטית מיוחדת שהיא מעין הברכה קודם חתימת הברכה. לדוגמא אדם שיש לו חולה יכול לבקש בברכת "רפאנו" על אותו חולה קודם "כי אל מלך רופא...". הוא הדין בקשת פרנסה בברכת השנים, וכן בשאר הברכות. אמנם כתבו הפוסקים שמהנכון לבקש את הבקשות הפרטיות בברכת "שומע תפילה" קודם המילים "כי אל שומע...". וכתבו הפוסקים שלפי המקובלים נכון לבקש באותו מקום על פרנסת ביתו. יש שדחו את הבקשות הפרטיות לאחר "יהיו לרצון" הראשון שבסוף שמונה-עשרה. וכל אחד יעשה כמנהגו.

בברכת "השיבה שופטינו" ישנו דין מיוחד לעשרת ימי תשובה, שחתימת הברכה משתנה מ"מלך אוהב צדקה ומשפט" ל"המלך המשפט". שהקב"ה נוהג במידת המשפט באותם הימים. בשונה מברכת "המלך הקדוש" שאדם שטעה בה חוזר לראש, בברכת "המלך המשפט" אם שם ליבו לתקן את הטעות תוך כדי אמירת "שלום עליך רבי" יכול לתקן מיד. אדם שלא שם לב והתחיל את הברכה הבאה או השתהה יתר מהזמן האמור אינו חוזר משום שבאמירת "מלך אוהב צדקה ומשפט" מוזכרת מידת מלכות ה' והנהגתו במשפט.

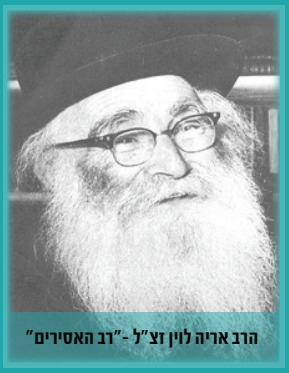
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

שו"ת
עם הרב חיים אידלס

שאלה | האם יש להקפיד שהיו"ד של התפילין תהיה מחוברת וצמודה לבית?

תשובה | מרן (סי' כ"ז ס"ב) פסק שלא תזוז היו"ד של התפילין מהבית. ובזוהר (פ' פנחס) כתוב דברים נוראים על מי שלא מקפיד על זה. רק יש להיזהר שהחוט-הגיד שמחבר את היו"ד לא יעבור מתחת לבית אלא שיהדק אותה בלבד, כדי שלא תהיה בזה חציצה. ואני יודע שבתפילין של מרן הגרש"ז זצ"ל הייתה חתיכת עור בתוך המעברתא ששמרה שהיו"ד לא תזוז ממקומה. ואצל חלק מבני ספרד מהדקים את היו"ד לבית על ידי מה שמעבירים את הרצועה מעל הקשר, משום שכך נהגו האר"י הקדוש והמהר"ש ויטאל- אביו של המהרח"ו (כה"ח סי' כ"ז ס"ק י"ג). אולם האשכנזים לא נוהגים כך. רק נוסיף ששר התורה האבני נזר (או"ח סי' י"ד) כת בשהיו"ד לא צריכה להיות מהודקת לבית אלא מספיק שהיא נוגעת בתיתורא, משום שהיא צריכה לגעת גם בבשר, ואדרבה זו כוונת הזהר שם, וכך הקלו הקהילות יעקב והחזון איש (ארחות רבינו ח"ג עמ' קצ"ד). אבל כאמור כדאי להקפיד על ההידוק במידת האפשר.

שאלה | כיצד נוהג אדם המגובס בכל ידו בעניין הנחת תפילין?

תשובה | נענה באופן כללי על אדם שיש לו פצע, מכה או מחלת עור ממש במקום שצריך להניח את התפילין.

אם התחבושת או הגבס נמצאים במקום הנחת תפילין של יד צריך להניח את התפילין על התחבושת, הגבס או הרטיה בלי לברך קודם ההנחה (ואף אם יש בתחבושת יוד וכדומה הוא אינו חוצץ, שזוהי רק חזותא). לאחר מכן יניח תפילין של ראש, ולאשכנזים יברך על הנחת תפילין של ראש שתי ברכות ויכוון לפטור את התפילין של יד, ולספרדים יברך ברכה אחת- "על מצוות תפילין" ויכוון לפטור את התפילין של יד.

אם ישנה תחבושת במקום המדויק של הנחת התפילין של ראש מברכים רק ברכת "להניח תפילין" על הנחת תפילין של יד, ומניחים אחר כך את התפילין של ראש על התחבושת בלא ברכה אף לאשכנזים. ואם ישנן תחבושות על מקום ההנחה של תפילין של יד וגם על מקום הנחת התפילין של ראש יניח את שתיהם על התחבושות בלא ברכה כלל.

המשך בעמוד הבא

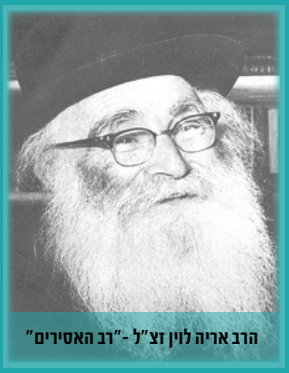
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

שו"ת

עם הרב חיים אידלס

המשך תשובה |

ואדם שמניח תפילין של ראש על גבי תחבושת עליו לכסות בכובע וכדומה את התפילין של ראש, שלא ייראה שהן מונחות על התחבושות, בכדי שלא יבואו להקל במקום שאין אונס, כי במקרים שעל פי הרופאים (וחבה להיוועץ עימם על העניין) אפשר להוריד את הרטיה לזמן מועט או שניתן לצמצם את מיקומה לשם הנחת התפילין במקומן בוודאי שחייבים להניחן כראוי עם ברכה. וכל הדברים שנאמרו שייכים גם אם הגבס או התחבושת מכסים חלק ממקום התפילין של יד או התפילין של ראש באופן שלא מונחות במלואן על מקומן.

אולם אם הגבס מכסה רק את מקום הרצועות, ואפילו את מקום ההידוק והקשירה, יש מקום להקל ולברך כרגיל. רק שאין להתיר להניח את התפילין על היד השניה, שאין בכך שום מקום להוראת היתר (חלקת יעקב ח"ב סי' מ"ג, ח"ג סי' קפ"ג). ונוסיף את דברי מרן המשנה ברורה (סי' כ"ז ס"ק י"ט) שכתב שאם יש לאדם תחבושת עבה כל כך עד שאינו יכול לשער את מקום הנחת תפילין של ראש באופן מדויק מקדימה ומאחורה יניח רק תפילין של יד, כי תפילין של יד ותפילין של ראש לא מעכבות זו את זו.